

VOORBESCHOUWING WS BEST 19 JANUARI 2020

De eerste winterserie van het nieuwe jaar!

We lopen vandaag vooral in de Mortelen in het Groene Woud. En wie dit gebied kent, weet dat het garant staat voor mooie, kleinschalige gebiedjes, fraaie doorkijkjes en heel veel natuurschoon. We komen zelfs in het gedeelte van het Groene Woud waar de edelherten uitgezet zijn.

Onze routebouwers hebben aandacht gehad voor de mensen die met het OV reizen. De startlocatie is in het op slechts 200 m van het station van Best gelegen Zalencentrum Prinsenhof. Ook hebben zij gedacht aan de wandelaars die zich graag door hun trouwe viervoeters laten vergezellen. Er is een aparte aftakking gemaakt vanwege een gebied waar honden niet mogen komen.

We gaan op pad. Lees je mee?

Met de routebeschrijving in de hand of op de gps lopen we de Prinsenhof uit en gaan we richting spoortunnel. Na een kwartiertje lopen verruilen we het asfalt voor een grindpad en niet veel later lopen we op zand en zijn we in de natuur. We komen nu in het gebied waar de edelherten uitgezet zijn. Omdat honden hier niet mogen komen, is er, zoals eerder gemeld, een alternatieve route voor de honden en hun baasjes. Zij lopen ongeveer 1,5 km redelijk parallel aan het spoor en treffen dan de andere wandelaars weer. Deze zijn ondertussen in een prachtig stukje van het Groene Woud beland: bosgebiedjes, groensingels en open stukjes wei(land). Juist op de open stukken houden de herten zich graag op.

In het najaar van 2019 was ik met een boswachter van het Brabants Landschap op een hertenbrontexcursie. Helaas zagen we slechts één hinde met een kalfje. Maar wie weet! De natuur is altijd vol verrassingen. Het zou zomaar kunnen dat ze zich laten zien. Maar alléén al het gevoel van "zouden we ze zien...?" maakt dit stukje van de wandeling bijzonder. Lopen we tegen de wind in vandaag en kletsen we even niet te veel? Dan is kans groter dat je ze ziet. Maar niets is zeker, we zullen geluk moeten hebben.

We passeren het kijkscherm. Op verschillende hoogtes zijn kijkgaten gemaakt, zodat iedereen, groot of klein, goed zicht heeft op het achterliggende gebied waar de herten zich vaak laten zien. Neem een kijkje!

Maar we komen vandaag om te wandelen. Dus stappen we weer door. Na de spoortunnel buigen de wandelaars die voor 10 km gekozen hebben, af. Zij lopen een mooi stuk door een afwisseling van bos en open gebied en komen dan bij hun pauzemoment: de soeppost. Hier treffen ze de andere wandelaars weer.

Ondertussen lopen deze door de tunnel onder het spoor en komen al snel bij het parkeerterrein van het Brabants Landschap. Dit vindt de OLAT een prima plekje voor de koffiepost, met genoeg ruimte voor de tent en de banken. De generator broemt, de koffie is bruin. Wat willen we nog meer? We warmen ons even aan een lekker kopje koffie of thee en stappen dan gauw weer door. Het is winter, misschien ligt er sneeuw of genieten we van helder vriesweer. Immers, als de dagen gaan lengen, gaat de winter strengen. Echter van lang zitten, worden we koud. Dus, weer lekker op stap. We lopen langs de slagboom en komen op landgoed Heerenbeek, een bosgebied waar het fijn lopen is op brede bospaden.

Na korte tijd zwaaien we de wandelaars op de 15 km gedag, om hen na enkele kilometers weer te ontmoeten. Even later is de volgende splitsing. Nu buigt de route van 20 km af. Zij volgen een mooie lus met een afwisseling van brede zandwegen en smalle paadjes, dwars door de Mortelen met mooie doorkijkjes en waterlopen. Op een wel heel bijzondere plek (zie verder in de tekst) komen zij weer samen met de wandelaars op de langere afstanden.

Even wat meer informatie over het gebied waar we lopen. Mortelen betekent: weke, zachte grond, een afwisseling van kleinschalige percelen, houtwallen, bosjes en poelen. De ondergrond bepaalt de begroeiing: weiland of elzenbos. Het is een oeroud landschap. De leembossen staan er al sinds het einde van de laatste ijstijd, zo'n 12.000 jaar geleden. Dit betekent niet dat de bomen, die we nu zien, zo oud zijn. Maar je vindt er autochtone bomen en struiken die je elders in Nederland met een kaarslichtje moet zoeken, zoals de fladderiep.

In het voorjaar word je verrast door de vele bosanemonen en slanke sleutelbloemen. Er zijn poelen in het gebied, sommige drassige stukken weiland worden niet begraaasd, maar enkel gehooid. Plaatselijk is er grond afgegraven en zijn er in het seizoen duizenden orchideeën te bewonderen.

Het is een gebied dat in alle jaargetijden bijzonder is!

Foto: IVN

Ondertussen lopen de wandelaars die voor 30 of 40 km gekozen hebben, eveneens door een gevarieerd stuk natuur. Ze lopen langs een slootkant, steken de Oirschotseweg ter hoogte van Herberg De Schutskuil over en vervolgen de route opnieuw een stuk langs het water. Via een smal pad tussen bomen gaan ze op weg naar de caférust op een bijzonder plekje, boerderijterras Jacobushof. Wie hier eerder geweest is, herinnert zich vast en zeker de verrassing bij het eerste bezoek: een oude rundveestal, omgetoverd tot een knus, gezellig huiskamercafé met een glazen wand. Hierdoor kijk je de stal in en zie je de koeien lekker van het hooi eten.

Na de pauze lopen beide afstanden, de 30 en 40 km opnieuw een stuk langs water, ditmaal de Koevoortse Loop.

Een volgende splitsing, de 30 km buigt af. Zij lopen het zandpad met de aparte naam De Oetendonken in. Donk is een hoger gelegen gebied. In het begin van de jaren twintig van de vorige eeuw stond hier een boerderij met de naam De

Oetendonken. Naspeuringen op internet maken duidelijk dat in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 22 februari 1914 een artikel gepubliceerd is waarin gemeld werd dat Oeteldonk (!) vernoemd is naar dit gehuchtje. Toch leuk om te weten!

De route van de 30 km gaat verder door een fraai landelijk gebied. Enkele trefwoorden: graspad, paadje tussen bomen, weiland, sloot. Echt OLAT. Je ziet het zo voor je! Ondertussen lekker wegstijgen, misschien wel in een witte wereld....

Foto: Ton Vissers

De wandelaars op de langste afstand lopen richting Kampina. Zij komen over de landschappelijk prachtig gelegen brug over het riviertje de Beerze en vervolgen de route langs de rand van het bosgebied. Op de parkeerplaats bij het Verzetslaantje staat de kleine koffiepost, speciaal voor deze afstand.

Na een warm bekertje koffie of thee gaan zij via het Mari Klijnpad naar het Huisvennegebied, gelegen in het Noordoostelijke deel van de Kampina. Mooie wandelkilometers volgen, dwars door een prachtig gebied waar bos, heide en vennen elkaar afwisselen. Misschien zie je reeën of wilde paarden. Wat zeker is, is dat je watervogels ziet. Let op: de zilvereiger komt hier ook voor en misschien laat de lepelaar zich al zien.

Dan komen we aan de rand van de Kampina en verlaten dit bijzondere gebied om een volgend natuurgebied binnen te lopen: Banisveld. Het vormt de verbindende schakel tussen het historische cultuurlandschap van de Mortelen en de Kampina. Nog niet zo heel lang geleden was dit nog landbouwgrond. Nu grazen er IJslandse paarden, runderen en schapen. Door het afgraven van de bemeste bovenlaag hebben veel plantensoorten zich daar genesteld en in het stroomdal van de Beerze groeien elzenbosjes, hop en gagele. Het is hier echt genieten!

Dan is daar de samenkomst met de wandelaars op de 30 km. Samen lopen zij door een afwisselend gebied, ten westen van de Oude Grintweg, richting Mortelen. Smalle paadjes, draaiportjes, maar ook een stukje verharde weg. We komen bij het straatnaambordje Pietje Wal. Voor kenners: een lokale wegracer, nationaal en internationaal bekend (ik had niet eerder van hem gehoord...).

Foto: Ton Vissers

We steken een asfaltweg over en treffen dan, op een gedenkwaardige plek, de wandelaars, die voor de 20 km gekozen hebben. Gedenkwaardig, want op deze plaats is op pinksterzaterdag 2 juni 1839 de jonge, 16-jarige Italiaanse marskramer Giovanni Castione om het leven gebracht.

Afkomstig uit Noord-Italië verkocht hij prenten. In een herberg toonde hij vol trots aan een andere jonge marskramer Martinus Zoeren, zijn verdiensten: 17 zilveren guldens en een 5 frankstuk. De jongens gingen samen op weg naar Bortel. Op deze plaats, halverwege de Oude Grintweg, sloeg Martinus Giovanni tijdens een rustmoment op het hoofd en verdroog hem. Hij beroofde hem en verborg het lichaam onder takken en bladeren. Na enkele weken werd het lichaam gevonden en liep Martinus tegen de lamp toen bij hem thuis het belastende 5 frankstuk werd gevonden. In november 1839 werd hij in Arnhem publiekelijk opgehangen.

Het pad, waarop we lopen is naar hem vernoemd. We treffen hier het gedenkteken aan dat ter nagedachtenis aan hem is opgericht. De familie van de jonge marskramer heeft deze plek in 2018 bezocht en was ontroerd over de aandacht die de lokale bevolking heeft voor deze plek en voor de instandhouding ervan.

We vervolgen onze route. Een mooi stukje van de Mortelen volgt. We lopen door en langs weilanden. Dan komen we aan de achterzijde het terrein op van café Vingerhoeds, de 2e caférust voor de lange afstanden en de 1e voor de 20 km-lopers. In deze oude langgevelboerderij was vroeger de herberg van Mieke Vingerhoeds. Nog steeds is er de sfeer van weleer te vinden, zeker naast het oude cafégedeelte, waar de bedstee met de poffer van Mieke te vinden is, waar het opkamertje is en de schouw met de plattebuiskachel.

Na deze welkome onderbreking gaan we weer op stap. We lopen afwisselend over paden, gaan door draaiportjes, lopen langs sloten en beken en genieten ondertussen van het typische landschap van de Mortelen.

Foto: Ton Vissers

Onze routebouwers troffen er dit bankje. Jammer dat hier net te weinig plek is voor de soeppost. Het zou wel heel toepasselijk zijn!

Dan voegen de lopers op de 15 km in. We stappen lekker door, veelal over zandpaden. Iets verderop komt de 10 km erbij en dan zien we opnieuw witte tentdoeken. Hier, op een grasveldje, is wel ruimte voor de soeppost. Ook hier treffen we OLAT-vrijwilligers. Zij heten ons welkom met een lekker warm kommetje wintersoep.

En dan ineens gaat het snel, we hebben nog ongeveer 3 km te gaan. We lopen opnieuw langs een sloot. Deze volgen we een flink stuk. Af en toe kruisen we een zandpad of weg.

Dan, onverbiddelijk, zien we de bebouwde kom van Best opdoemen en stappen we een trottoir op. Na enkele woonstraten komt ook de Prinsenhof in zicht. We zijn er.

Wat een mooie wandeling!! Ton Vissers en Martien Habraken, de routebouwers van vandaag: bedankt voor deze prachtige route. En daarnaast een woord van dank aan alle vrijwilligers, die deze mooie wandeldag mogelijk hebben gemaakt!

-Myriam van den Berg-